

Årsmelding 2015

Stiftelsen Nordlandsmuseet

Nordlandsmuseet

Organisasjon

Årsmelding 2015

Stiftelsen Nordlandsmuseet et konsolidert museum for de ni kommunene i Saltenregionen i Nordland fylke.

Styret:

Geir Ketil Hansen, styreleder
Liv Krane, nestleder
Odd Emil Ingebrigtsen, styremedlem
Jan Folke Sandnes, styremedlem
Kjersti Bye Pedersen, styremedlem
Arne Andre Solvang, styremedlem

Ledelse⁽¹⁾

Direktør: Morten Steffensen
Administrasjonssjef: Heidi Nilsson
Avdelingsdirektør Hamsunsenteret: Bodil Børset
Avdelingsleder Midt: Tove Mette Mæland
Avdelingsleder Sør: Erika Søfting
Markedssjef: Bjørg Nilsen
Bygningsvernleder: Knut Mostervik

Tillitsvalgte

Hovedtillitsvalgt	Tove Mette Mæland
Tillitsvalgt	Karina Krogh
Tillitsvalgt	Marianne Apold
Tillitsvalgt	Solveig Hirsch

Revisor

BDO AS v/ statsautorisert revisor Håvard Edvardsen

(1)
Nordlandsmuseet foretok en omorganisering i løpet av 2015. Det er den nye strukturen som er presentert i årsmeldingen.

Innhold

1	Om Nordlandsmuseet.....	4
2	Organisasjon og ressurser.....	4
3	Hovedtrekk 2015	4
4	Publikum og besøkstall	9
5	Formidling.....	10
6	Forvaltning av samlinger.....	11
7	Bygningsvern 2015.....	14
8	Forskning og kunnskapsproduksjon	17
9	Nasjonale museumsnettverk	19
10	Fornyng	20
11	Årsregnskap 2015.....	21

1 Om Nordlandsmuseet

Nordlandsmuseet forvalter til sammen 19 museumsanlegg med samlinger fordelt på over 130 bygninger, om lag 50 000 gjenstander, ca. 210 000 foto og ca. 400 hyllemeter mengde arkivalia. Samlingene gir et tverrsnitt av regionens kulturarv, samt litteraturarven etter Knut Hamsun, og er grunnlag for Nordlandsmuseets virke. Museet er spredt på et stort geografisk område fra Saltdal og Meløy i sør til Hamarøy i nord, med minst en ansatt i hver av de ni kommunene. Hovedkontoret er lokalisert i Bodø.

Nordlandsmuseet har følgende formål i stiftelsesdokumentet:

Nordlandsmuseet skal samle inn, bevare og forske i kulturhistoria i Salten. I denne sammenheng skal museet arbeide med bevaring av kulturminner og fysiske miljøer av kulturhistorisk betydning, og vern av gjenstander, skrevne kilder, bilder og muntlig tradisjon. Museet skal drive en allsidig formidling av resultatene av dette arbeidet.

Stiftelsen Nordlandsmuseet skal være kompetansesenter for museal virksomhet i regionen, og skal legge vekt på å fremme koordinering og samarbeid i kulturvernarbeidet lokalt og regionalt. Museet skal også engasjere seg i utvikling av museumsfunksjoner på fylkesnivå, og i å delta i nasjonale og internasjonale museale nettverk.

2 Organisasjon og ressurser

Nordlandsmuseet er en stiftelse, og har styret som overordna organ. Stiftelsens Råd, møtes en gang i året og har som mandat å velge styre til stiftelsen Nordlandsmuseet. Rådet består av en person fra hver av de kommunene som bidrar til Stiftelsen Nordlandsmuseets drift. I tillegg utnevner Salten regionråd ett medlem.

Det har i 2015 vært til sammen 32 faste årsverk og 81 sesongansatte fordelt på de ulike anleggene.

Sykefraværet har vært på 8,1 % i 2015. HMS-arbeidet er fulgt opp med jevnlig kontroll, og i samarbeidsutvalgets og arbeidsmiljøutvalgets (AMUs) faste møter. AMU består av hovedtillitsvalgt, verneombud, direktør og administrasjonssjef. Stamina bedriftshelsetjeneste deltar på møtene i AMU. AMU har hatt 4 møter i 2015. Egen årsmelding er utarbeidet og lagt frem for styret.

3 Hovedtrekk 2015

Det totale besøkstallet viser at 85 535 besøkte Nordlandsmuseet 2015. Det er en nedgang fra 2014, men det nest høyeste tallet siden konsolideringen i 2004.

ANNA KAROLINE Norsk jektefartsmuseum

I mars 2015 ble et forprosjekt avsluttet for etablering av et Jektefartsmuseum i Bodøsjøen. Staten ble søkt om tilskudd til nasjonalt kulturbygg, og prosjektet fikk også snart tilslutning fra Bodø kommune og Nordland fylkeskommune, som garanterte sine bidrag til en mulig realisering. I september ble det informert om at også regjeringen ville støtte prosjektet. Prosjektet er startet opp høsten 2015, og det planlegges byggestart i løpet av 2016. Det nye museet skal stå ferdig til sommeren 2018.

Nordlandsseminaret 2015: Som ledd i arbeidet med etablering av Jektefartsmuseet ble det i mai 2015 arrangerte et seminar på Kjerringøy handelssted om *Nordlandshandelene og jektefarten*. Seminaret var støttet av fylkeskommunen, og var et samarbeid med Universitetet i Nordland og de andre konsoliderte museene i Nordland. Det var også deltagelse fra Universitetet i Bergen og NTNU på seminaret. Det langsiktige målet er å etablere forskning og kunnskapsutvikling i forhold til ANNA KAROLINE Norsk jektefartsmuseum.

Frigjøringsjubileet 2015

Frigjøringsjubileet har vært et hovedfokus for Nordlandsmuseet i 2015. I Steigen ble det i samarbeid med Historielaget, ryddet en sti gjennom den tidligere krigsfangeleiren på Engeløya, ikke langt fra Batteri Dietl. Området ble satt i stand, og det ble satt opp informasjonsskilt hvor Nordlandsmuseet sto for innhold og utforming.

Det ble også gjennomført et forskningsprosjekt sammen med elevene fra 9. trinn ved Steigens skolen. Elevene tok utgangspunkt i fangekort til krigsfanger som døde på Engeløya, Resultatet ble presentert i form av tablåer under minnemarkeringen 8. mai på ungdomshuset i Bø.

Nye informasjonsskilt ved fangeleiren.

Røde stjerner laget av skoleelever markerer stien.

I Bodø ble det 8. mai åpnet en utstilling med tittelen *Frigjøringsåret 1945*. Utstillingen baserte seg på avisoppslagene i Nordlandsposten fra 7. mai til 31. desember 1945 og bilder i Nordlandsmuseets arkiv. I forbindelse med utstillingen ble det utarbeidet en monolog «Tyskertøs», som ble presentert for ungdomstrinnet. Behandlingen av kvinner som hadde inngått kjærlighetsrelasjoner til de tyske okkupantene ble problematisert og diskutert i klassen som deltok.

«Krigens Kulturminner 2015» - et prosjekt med støtte fra Riksantikvaren

I Nordlandsmuseet er krigshistorien av stor interesse. Frem mot 2020 vil det arbeides med å ha et spesielt fokus på historien omkring den tyske jernbaneutbyggingen, Organisasjon Todt, og de tusener av krigsfanger som var i vårt område. Dette er en sterk og omfattende bit av krigshistorien i Nordland.

Nordlandsmuseet har for 2015 /2016 fått til sammen kr. 100 000,- i støtte til skilting av et utvalg krigsminner. Riksantikvarens begrunnelse for tildeling er at: «Kulturminnene fra utbyggingen av den arktiske jernbanen under 2. verdenskrig er viktige kulturminner som forteller om nasjonalt viktig, og

underkommunisert, historie knyttet til okkupasjon, utbygging av infrastruktur og bruk av krigsfanger under den andre verdenskrig.»

Nye muligheter for Hamsunsenteret og Hamarøy bygdetun

En revitalisering av bygningsmassen på handelsgården Breidablikk (Hamarøy bygdetun) ble igangsatt i 2015. Målsettingen for oppussingsarbeidet er at gården skal bli bolig og tilholdssted for kunstnere, akademikere og kulturarbeidere som ønsker å bo og arbeide i Hamarøy for en periode.

Det er anleggets våningshus fra 1850 som i første omgang har gjennomgått en forsiktig oppussing. Her er oppholdsrom, soverom, spisestue og kjøkken tilrettelagt for selvhushold for inntil 10 personer. Arbeidet har vært gjennomført i samarbeid med Hamarøy kommune.

Kjerringøy handelssted, restaureringsarbeid i unike interiører

Kjerringøy handelssted er i gang med et stort restaureringsprosjekt i hovedbygningen fra 1834. I samarbeid med Heinz Kusch/Kulturminner i Nordland, restaureres interiører og tapeter.

Papirtapetene som pryder finstue, kabinett og finstusal er fra 1840-tallet, og er unike i europeisk sammenheng. Tapetekspert Lutz Walter har det faglige ansvaret for denne delen av prosjektet. Walter hadde nylig ansvaret for tapetene i forbindelse med den prisbelønte restaureringen av Eidsvollsbygningen. I tillegg til tapetene skal vegger og tak i flere rom restaureres, med god hjelp av praktikanter fra konservatorstudiet ved Universitetet i Erfurt i Tyskland. Rommene gjennomgår retusjering, en teknikk mest kjent fra malerikonservering. Resultatet fra kjøkkenet, som er det første ferdigstilte rommet, er over all forventning.

Konservering og samlingsforvaltning

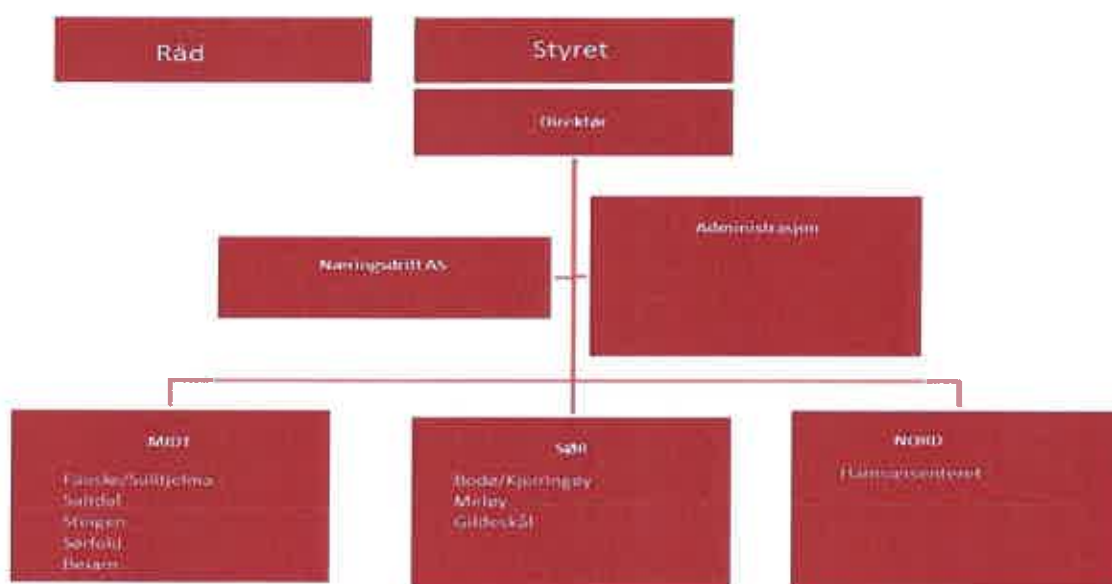
Nordlandsmuseet fikk i 2015 støtte fra Nordland fylkeskommune til et forprosjekt som har som mål å utrede om det er mulig å få etablert en konserveringsenhet i samarbeid med de andre konsoliderte regionale museene i Nordland. Bakgrunnen for søknaden er at denne virksomheten inntil nå har vært ivaretatt av fylkeskommunen, som har besluttet å trappe ned sin aktivitet. Museene i fylket er oppfordret til å overta denne virksomheten. Forprosjektet har hovedfokus på konservering av kulturhistoriske gjenstander og interiør, samt samlingsforvaltning. Siktemålet med forprosjektet er å reorganisere konserveringsvirksomheten og videreføre den med Nordland som nedslagsfelt fra 2016. Forprosjektet avsluttes medio februar 2016.

Prioritering i bygningssamlingen

Nordlandsmuseet fikk i 2015 tilsagn på 900.000,- fra Kulturrådet for å teste ut deres metode «Prioritering i bygningssamlingen». Prosjektet vil vare i tre år, og er lagt opp etter metodens syv trinn. Arbeidet er praktisk orientert, og søker å gi resultater som kan være et håndfast bidrag til en bedre utnyttelse av museets fagressurser, samhandling på tvers av kommuner og anlegg, samt styrking av de enkelte fagområdene. Å samle og belyse alle sider ved byggene (inkl. det kulturhistoriske perspektivet) både før og etter innlemmingen i museet er avgjørende for videre god forvaltning, forskning og formidling.

Organisasjonsutvikling

Organisasjonsutvikling og omstilling har preget museet i året som gikk. Som et resultat av strategiprosessen i 2014 ble det besluttet å gjennomføre en organisasjonsutviklingsprosess i 2015. Arbeidet ble innledet allerede på høsten 2014 hvor det ble nedsatt et utvalg som hadde i mandat å levere en innstilling til styret med anbefalinger og overveielser. På dette grunnlaget besluttet styret å gjennomføre en prosess med mål om gjennomføring i løpet av 2015. Prosessen ble gjennomført med deltagelse fra hele organisasjonen gjennom ulike samlinger og møter. Resultatet er en organisering hvor den faglige virksomheten er samlet i tre avdelinger. Avdelingene er delvis geografiske, men også faglig definert. Hver avdeling ledes av en avdelingsleder med personal- og resultatansvar. Det er også meningen å etablere et næringssselskap i løpet av 2016.

Likestilling

Stiftelsen Nordlandsmuseet etterstreber likestilling både i sammensetning av styrer, utvalg og personale.

	Kvinner	Menn
Styret	2	4
Varamedlemmer	1	5
Personale (fast ansatte)	20	12

Immateriell kulturarv

På de ulike anleggene er det etablert gode lokale samarbeid med husflidslag, historielag og andre lokale lag og foreninger som ivaretar den tause kunnskapen og kulturarven lokalt. Dette skjer både

gjennom deltakelse i aktiviteter, formidling av håndverkstradisjoner og teknikker, samt i innhenting av informasjon om samlingene våre.

Universell utforming

Nordlandsmuseet arbeider med universell utforming og tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne. Det er likevel en del tekniske utfordringer i en del av bygningsmassen og anleggene våre som gjør arbeidet krevende med hensyn til måloppnåelse.

Resultat

Overskuddet for 2015 er på kr 3 485 229.

Nordlandsmuseet har hatt stor aktivitet i 2015, samtidig som vi har vært i en omstillingsprosess. Omleggingen i organisasjonen har ført til at noen stillinger har stått vakante i påvente av ny avdelingsstruktur. De vakante stillingene blir besatt i 2016. Vakansene har bidratt til overskuddet. De vakante stillingen blir besatt i 2016. Vi har også en relativt stor økning i prosjektporteføljen, som har medvirket til å opprettholde et høyt aktivitetsnivå og bidratt til en styrking av utviklingsarbeidet i Nordlandsmuseet.

Nye satsinger, som ANNA KAROLINE - Norsk jektefartsmuseum, vil kreve en mer effektiv organisering og gode driftsløsninger. Vi har ønsket å være i forkant av denne utfordringen, og det gode resultatet vil kunne bidra til å sikre et grunnlag for dette. En generelt god økonomistyring og økt egeninntjening har også bidratt til det gode resultatet.

4 Publikum og besøkstall

Det totale besøkstallet viser at 85 535 besøkte Nordlandsmuseet 2015. Dette er en nedgang i forhold til 2014.

Vi ser også at besøkstallet på Hamsunsenteret, på Kjerringøy handelssted og ved museumsvirksomheten i Bodø, holder seg relativt stabil, og at tallene er sammenlignbare med 2014. De siste par år har det vært en prioritet å styrke disse museene med tanke på å opprettholde de gode besøkstallene.

KOMMUNE/anlegg	2015	2014	endring %/registrering
Hamarøy Hamsunsenteret	21 105	21 955	-4 Billettsalg / tellinger
Knut Hamsun barndomshjem	2 097	1 597	31 Billettsalg / tellinger
Hamarøy bygdetun	1 907	3 143	-39 Billettsalg / tellinger
Steigen Batterie Dietl	3 520	2 884	22 Billettsalg / tellinger
Steigen bygdetun	3 331	1 833	82 Billettsalg / tellinger
Sørfold Husmannsplassen Kjelvik	757	967	-22 Billettsalg / tellinger
Sørfold museum	451	599	-25 Billettsalg / tellinger
Fauske Fauske bygdetun	3 408	5 436	-37 Billettsalg / tellinger
Sulitjelma besøksgruve	574	425	35 Billettsalg / tellinger
Sulitjelma gruvemuseum	1 479	1 570	-6 Billettsalg / tellinger
Saltdal Saltdal museum	4 779	3 175	51 Billettsalg / tellinger
Beiarn Beiarn bygdetun	514	2 044	-75 Billettsalg / tellinger
Gildeskål Gildeskål kirkested	1 009	1 533	-34 Billettsalg / tellinger
Meløy Ørnes Handelssted	329	2 552	-87 Billettsalg / tellinger
Reipå	1 381		Billettsalg / tellinger
Bodø Nordlandsmuseet/Bodøsjøen			
friluftsmuseum	20 144	18 770	7 Billettsalg / tellinger
Løp gård	4 286	5 611	-24 Billettsalg / tellinger
Kjerringøy handelssted	14 464	15 403	-6 Billettsalg / tellinger
Totalt	85 535	90 555	-6

5 Formidling

Formidling er en svært viktig del av publikumskontakten til Nordlandsmuseet. Museet arrangerer foredragskvelder ved alle sine anlegg med variert tematikk og godt besøk. Flere av museets ansatte har bidratt med foredrag ved seminarer, konferanser og andre lokale tilstelninger. I tillegg produseres det egne utstillinger og innleie av utstillinger fra andre museer og formidlingsinstitusjoner. Alle museene driver et målrettet arbeid mot barn og unge, skoleklasser og barnehager.

I 2015 har det vært gjennomført 231 arrangementer i Nordlandsmuseets regi. Dette inkluderer 145 åpne foredrag og møter, 12 konserter og 19 teateroppsetninger med 55 fremføringer.

Smakebiter fra 2015:

- Hamsunsenteret arrangerte i september «Ungdommens litteraturfest», en stor litteraturmønstring for elever i 9.klasse fra Hamarøy, Tysfjord, Sørfold, Saltdal, og Lødingen. Produsent: Marianne Apold, Kunstnerisk ansvar og prosjektleder: Solveig Hirsch, Regi: Maja Zakariassen, Prosjektmedarbeider Ingri Løkholm Ramberg.
- På Fauske bygdetun ble vandreteatret «Eventyrlige Salten» arrangert med 3 fulle forestillinger i begynnelsen av juni, og to onsdager i juli ble det gjennomført biter av forestillingen ute på tunet. Dette tilbudet har vært meget populært både i forhold til privatpersoner, og ikke minst barnehage og SFO. Dette er et samarbeid mellom Nordlandsmuseet og Kulturskolen på Fauske.
- I forbindelse med prosjektet "In Hockney's footsteps/Feltarbeid Bodø" fra 1. – 7. juni 2015 inngikk Kunst- og designhøgskolen i Bergen et samarbeid med Nordlandsmuseet. Museet bidro med kulturhistoriske foredrag i Bodø og Saltstraumen, samt delte fagstoff og la til rette for omvisninger. Bidragene ga studentene historisk innsikt i regionen, og tjente som grunnlag for kunstverk utført mot slutten av oppholdet i Bodø. Verkene ble presentert på Valkyrien, Nordland kultursenter 7. juni 2015. Takk for godt samarbeid!
- **Utstillingen Kulturformidling 2.0**

Nordlandsmuseets Web 2.0.

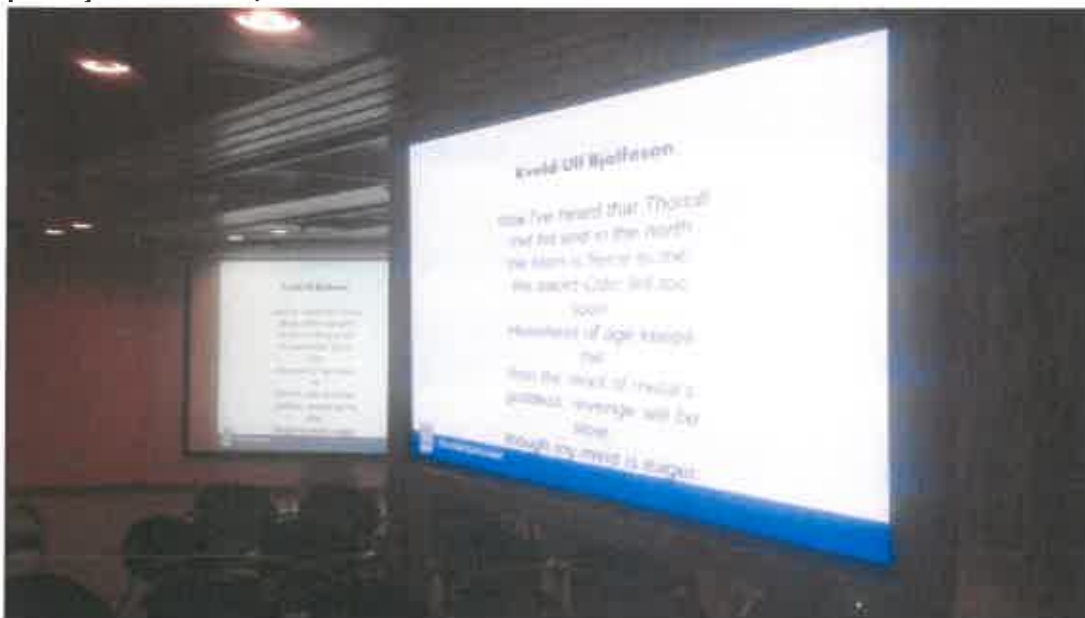
Kulturformidling 2.0 - en plakat- og miniatutstilling om informasjon, kunnskap og kulturarv i Stormen Bibliotek. I en stadig mer digitalisert verden har sosiale medier og web 2.0 løsninger blitt tatt i bruk av museer og kulturinstitusjoner i deres formidlings-, forvaltnings- og forskningsarbeid. Løsninger som Wikipedia har blitt viktige arenaer for museer å være synlig

på. Miniutstillingen viste objekter og artefakter fra Nordlandsmuseets samling som kretset rundt temaet jektefart og handel. Utstillingen var kuratert av førsteamanuensis Ellen Sæthre-McGuirk ved Universitetet i Nordland og samlingsansvarlig Petter Snekkestad ved Nordlandsmuseet. Plakatutstillingen er på engelsk, med norske tekster tilgjengelig.

Kulturformidling 2.0 var støttet av **Forskningsdagene 2015**, og er en del av forskningsprosjektet *Synlig på Wikipedia*, støttet av Norsk kulturråd.

- **Samarbeid med Hurtigruten – «Expedition Team»**

Nordlandsmuseet har vært delaktige i Hurtigrutens prøveprosjekt «Expedition Team». Det er en formidlingsatsing på nordnorsk kulturhistorie, der museet har bidratt med foredrag for passasjerene fra Bodø til Stamsund.

- **Hamsun-brevene til handelsmann Zahl på Hamsunsenteret og på Kjerringøy.**

Det er vel kjent at Knut Hamsun skrev brev og ba om pengehjelp av handelsmann Zahl som residerte på Kjerringøy i tiden da brevene ble skrevet (1879). To av disse brevene er i Nordlandsmuseets forvaring, og i 2015 ble to montre kjøpt inn og Hamsun-brevene er nå utstilt på henholdsvis Kjerringøy og Hamsunsenteret.

6 Forvaltning av samlinger

Nordlandsmuseet har videreført sitt samlingsforvaltningsprosjekt i 2015. Det er også igangsatt et forprosjekt om konservering og samlingsforvaltning i et fylkeskommunalt perspektiv, hvor ansvaret for gjennomføring er lagt til Nordlandsmuseet. Forprosjektet vil avsluttes tidlig i 2016, og vil være med på å gi retning til det videre arbeidet.

Et av målene for 2015 var å evaluere magasinforhold som del av arbeidet med samlingsplan. Nye magasinmuligheter ble vurdert og vil bli videre vurdert videre neste år.

Nordlandsmuseet fikk i 2015 tilsagn på 900.000,- fra Kulturrådet for å teste ut deres metode «Prioritering i bygningssamlingen». Prosjektet vil vare i tre år, og er lagt opp etter metodens syv trinn. Arbeidet er praktisk orientert, og søker å gi resultater som kan være et håndfast bidrag til en bedre utnyttelse av museets fagressurser, samhandling på tvers av kommuner og anlegg, samt styrking av de enkelte fagområdene. Å samle og belyse alle sider ved byggene (inkl. det kulturhistoriske perspektivet) både før og etter innlemmingen i museet er avgjørende for videre god forvaltning, forskning og formidling.

Som hjelpemiddel i prosessen har Nordlandsmuseet kjøpt seg inn i utviklingen av den nye Primusmodulen FDV (Forvaltning, drift, vedlikehold). Den nye modulen representerer et nytt og mer brukervennlig brukergrensesnitt i Primus, vår deltagelse skal bidra til å sikre at den ferdige modulen blir et godt verktøy for Nordlandsmuseet. Pilotfasen gjennomføres av oss og åtte større museumstiftelser i Norge. Deltagelsen bidrar til et kompetanseløft internt, eksternt viser det oss som en fremtidsrettet museumstiftelse som aktivt deltar i utviklingen av nasjonale standarder.

Samarbeidspartner i prosjektet er Nordland fylkeskommune, i 2015 realisert med deltagelse fra to tyske konserveringsstudenter som har arbeidet med å gjøre «Potetlageret» og «Vognskjulet» om til magasin. Etter arbeidet har studentene utarbeidet en rapport, som vil brukes inn i Prioriteringsprosjektet når vi skal vurdere ny bruk for deler av bygningsmassen. Dette sees i sammenheng med gjenstandssamlingene og et økende behov for gode lagrings- og magasinforhold.

Magasinsjauen 2015

Utgangspunktet var gjenstandssamlingene i de såkalte «Vognskjulet» og «Potetlageret» ved Nordland kultursenter i Bodø. Alle 650 gjenstander ble registrert eller nyregistrert med bilde, beskrivelse og forslag til tiltak i PRIMUS. Klimamålinger ble gjennomført og analysert.

„Vognskjulet“

“Potetkjelleren”

Privatarkiv i museene

Nordlandsmuseet har arbeidet i 2015 med *Bevaringsplan for privatarkiv i Nordland* i samarbeid med Airkiv i Nordland og de andre museene i fylket. Arbeidet har vært fruktbart og vil gi retning til vårt fremtidige arkivarbeid.

Jekta Anna Karoline

Det har vært gjort et arbeid på å kartlegge løse gjenstander knyttet til ANNA KAROLINE.

Biblioteket i Nordlandsmuseet, Bodø

Vi har engasjert en person på tiltak fra NAV i oktober som vil registrere alle titler i biblioteket vårt i Tidemand. Arbeidet fortsetter i 2016.

Nordkalotten illustrert

Som del av bok- og digitaliseringsprosjektet Nordkalotten illustrert, har museets fotograf avfotografert en rekke illustrasjoner i originale og sjeldne verk fra 1700-tallet. Hittil er Leem (1767, kolorert), Skjøldebrand (1799, unikt trykk) og Brooke (1826) avfotografert i sin helhet.

Misvær-stokken – midlertidig magasinerings

En laftestokk datert til vikingtid/tidlig middelalder som inntil nå har vært i finneren og lokalhistoriker Odd Lekangs varetekt, er bragt til museets magasin i Prinsens gate 116 for forsvarlig oppbevaring. Tromsø museum er orientert om flyttingen.

Sikringsplan for bygg og samlinger

Nordlandsmuseets sikringsplaner er blitt evaluert og sammenlignet med mal for ROS-analyse fra Kulturrådet. Vi finner egne sikringsplaner tilfredsstillende, men vil arbeide videre med egen sikringsplan for lager og magasin i Valnesfjord, samt forbedre førstehjelp for gjenstander ved brann.

Fotosamlingen

Av gjenstående 20082 av Nordlandsmuseets foto i Primus med digitalisert bilde, ble 18454 publisert i løpet av året. Det er altså kun 1628 av våre foto som ikke er publisert på DiMu. 18454 foto er lisensiert i 2015. Arbeidet med å publisere bildene på Wikipedia er forsterket med et samarbeid med Europeana i tillegg til Wikimedia Norge.

Nordlandsmuseet har de siste årene gjort fotosamlingene mer tilgjengelige for publikum. På DigitaltMuseum kan man bla i over 23 000 av våre historiske fotografier. Mye av dette er publisert under såkalt «fri lisens», slik at alle kan bruke bildene fritt.

Neste steg er å legge ut foto i trykkekvalitet på Wikimedia. På den måten bidrar Nordlandsmuseet i den globale kunnskapsallmenningen. Nordlandsmuseet bidrar særlig med illustrasjoner til fagbøker, tidsskrifter og annet kulturhistorisk virke. Desto flere bilder vi maktet å legge ut under fri lisens, jo

mer tid sparer vi på bildeadministrasjon. Dessuten får de gode kreftene rundt oss bruke bildene våre vederlagsfritt.

Ungdommer på en skøyte. Foto: Kristian Kanstad, Svolvær.

7 Bygningsvern 2015

Stiftelsen Nordlandsmuseet forvalter ca 130 bygninger fordelt i 9 kommuner. Det er en varierende bygningsmasse, som i tillegg de tradisjonelle trebygningene spenner fra bolighus med kledning i eternitt, bunkersanlegg og bygninger i teglstein. Vår største utfordring på vedlikehold er tak og grunnmurer. En del skifertak og torvtak er satt inn i vedlikeholdsplanen, dette gjelder også grunnmurer i naturstein. Det er en del utfall på disse, dette grunnet manglende fuktsikring og drenering.

Mye regn i sesongen gjorde at det ble en del utfordringer med utvendig vedlikehold. Vi har gode håndverkere tilgjengelig for å leie inn i sesongen, dette gjør at det blir god kvalitet på det arbeidet

Årsmelding 2015

som utføres. Stort sett alle våre anlegg er på et godt vedlikeholds nivå, men det er fortsatt utfordringer på noen av våre bygninger.

Nordlandsmuseet fikk i 2015 midler fra Norsk kulturråd i forbindelse med gjennomføring av prosjektet **Prioritering i bygningsamlinger**. Vi har i den forbindelse blitt med på et pilotprosjekt i regi av KulturIT som holder på med utviklingen av en FDV-modul. Dette vil være et godt arbeidsredskap for museene med muligheter for å få oversikt over bygningsmassen, historikk, tilstandsanalyser, planlegging av vedlikehold og avvikshåndtering. Planen er at første versjon skal lanseres i april 2016.

Vi har i 2015 hatt gode økonomiske støttespillere i Kulturminner i Nordland, Sametinget, Norsk kulturråd og Stiftelsen UNI.

HMS og internkontroll

Nordlandsmuseet har stort fokus på sikkerhet og miljø på alle våre anlegg. Sikringsplaner er utarbeidet og disse skal være en del av internkontrollen i forhold til revidering og oppdateringer. Det er nå montert brann og innbruddsalarmanlegg på alle våre sikringsverdige anlegg. Vi søker nå midler for å oppgradere eldre alarmanlegg.

Kontroll- og vedlikeholdsavtaler er etablert og følges opp. Det er gledelig å se at vi klarer å minimalisere feil og mangler på det elektriske anlegget som følge av et jevnlig vedlikehold. Brannvernledere og verneombud er etablert på de respektive avdelinger. Vernerunder ble gjennomført i 2015.

Freda anlegg

Fasader på hovedhuset på **Ørnes Handelssted** ble malt på to sider. Grunnet en personskade i forbindelse med stillasflytting, i tillegg til dårlig vær, måtte vi avslutte siste del av malingen. Arbeidet vil bli gjenopptatt våren 2016.

På **Hamsuns Barndomshjem** ble det foretatt nødvendige vedlikeholdsarbeider.

Mye ble gjort på **Nordlandsmuseets** fasader i 2015. Pussen på vegg vestre takutbygg var i dårlig forfatning. Stillas ble montert og store sprekker ved overgang tak/ vegg ble reparert. Gammel løs puss ble fjernet og pusset på nytt og deretter malt. Løs puss på grunnmuren ble reparert og malt. Skjøter i sokkelsteinene var fuget med silicon, dette ble fjernet og fuget med mørtel. På taket ble det festet en del løst takstein. I forbindelse med en fuktskade på hjørneutspring ved inngangsdør ble det gjort tiltak for å hindre overflatevann fra taket å renne ned vegg. Veggpartiet er kontrollert med fuktmåler og sjekkes på nytt til våren før det pusses og males.

På **Kjerringøy Gamle Handelssted** har det i år vært gjennomført to store prosjekter, dette i samarbeid med Kulturminner i Nordland. Det største prosjektet dreide seg om restaurering av interiør i hovedhuset. Her var det mange tyske studenter som deltok i den vellykkede restaurering av interiøret og bygningsdeler.

Det andre prosjektet omfattet en arkeologisk undersøkelse av hovedhuset, dette for å se nærmere på alder og bygningstekniske spor.

Årsmelding 2015

Ellers er det har det i sommersesongen vært gjennomført et normalt vedlikehold med restaurering av vinduer og maling av fasader.

Arbeidet med taket på driftsbygningen på **Husmannsplassen Kjelvik** ble ferdiggjort på høsten. På grunn av stor belastning av torv og snø var det store setninger i takflatene. Dette gjorde at det ble en krevende oppretting av taket før plater ble montert. Resultatet ble flott og vi har nå bevart den opprinnelige innvendige konstruksjonen.

Ellers ble det gjort en del vedlikehold på bygningene, deriblant forsterking av gulvet på låven. Dette for å bruke arealet til formidling.

Øvrige anlegg

I **Beiarn** har det vært gjort en del vedlikeholdsarbeid. Garasjen ble ryddet og det ble montert reoler på vegger. Takstige ble montert, dette etter pålegg fra Salten brann. Brannalarmanlegget ble oppgradert med ny GSM-sender, dette for å sikre bedre kommunikasjon.

I **Bodøsjøen** knuses det hvert år en del ruter. Dette er et problem da det medfører en del arbeid som vi skulle vært foruten. Ellers ble det ryddet mye skog nedenfor Hunstahuset, dette for å bedre utsikten for naboene. Ellers ble det utført normalt vedlikehold.

På **Løp Gård** ble kjøkkeninnredningen demontert og del av gulv og vegg revet, dette pga. råteskader. Noe arbeid med gjenoppbygging gjenstår og vil bli ferdiggjort til våren. Ny dør er skiftet i bislaget ved kjøkken, dette mye pga. mus på kjøkkenet. Vi har avtale med Rentokil vedrørende skadedyr slik at det er noenlunde kontroll på situasjonen. Ellers har vi fått hjelp av Kirkens bymisjons Jobb1 til rydding i hagen.

På **Fauske bygdetun** er det foretatt en del vindusrestaureringer i tillegg til en del takarbeid og malingsarbeid. Nye søppelstativ er tilvirket og montert.

I **Gildeskål** ble hele inngangspartiet på Forpakterboligen revet, dette på grunn av omfattende råteskader i gulv og vegger. Det var to årsaker til dette, lekkasje gjennom det gamle sinkdekket på veranda og manglende lufting under gulvet.

Det ble i forbindelse med gjenoppbyggingen gjort noen endringer. En ytterdør ble sløyfet og veggen som delte gangen ble revet. Dette gjorde at hele inngangspartiet ble mere praktisk og innbydende. Noe arbeid på verandaen gjenstår og vil bli ferdiggjort til våren. Ellers ble det foretatt nødvendige vedlikeholdsoppgaver både inne og ute.

På **Hamarøy bygdetun** ble det gjort en stor oppussingsjobb av rommene i hovedhuset. Dette i forbindelse med AiR-prosjektet. Vinduer ble kjørt til Fauske for restaurering. Ellers ble det foretatt nødvendig utvendige vedlikehold.

På **Saltdal bygdetun** har det blitt utført gjennomført en del nødvendig vedlikehold.

I **Sulitjelma** er det gjennomført normalt vedlikehold på Grunnstullbadet. Snø og is har gitt oss en del utfordringer i forhold til varmpumper, dette har blitt løst med å bygge tak over utedelene til denne.

Gruvemuseets fasader ble i år reparert og malt. Korrosjon i armering har ført til utfall av puss. Ellers var det en del utfall av puss på veggpartier, dette på grunn av tynn puss og dårlig heft.

Årsmelding 2015

Porten i underetasjen har vært plaget med lekkasjer slik at snø har blåst inn. Denne fikk en ny omramming med nye tetningslister.

På bygdetunet i **Steigen** er det utført en del arbeid med inngangspartiet.

Betongtrappa ble fjernet da den ikke var den originale trappa, dette vises på eldre bilder. I tillegg skapte den med sin utforming problemer med vanninntrenging i inngangspartiet. Det ble bygd kopi av tretrappa. Inngangspartiet ble deretter reparert på grunn av råteskader i gulv og vegger.

Vinduer er kjørt til Fauske bygdetun for restaurering. Ellers normalt vedlikehold.

På **Batterie Dietl** ble det utført diverse arbeid på brakker etter stormskader. Ellers normalt vedlikehold.

I **Meløy** ble det gjort et en del vedlikeholdsarbeid på bygdetunet. Et tak på utbygget på Stenestua er under reparasjon på grunn av råteskader og vil bli ferdiggjort til våren.

Det har bestandig vært dårlig vanntrykk på tunet og dette har vært et stort problem. Det ble i år satt i gang et prosjekt for å få dette i orden og med en velvillig kommune som støttespiller ble dette utbedret.

8 Markedsarbeid

I løpet av 2015 har fokus vært rettet i forhold til å markedsføre våre aktiviteter og våre prosjekter i forhold til ulike medier. Målsetting er økt og hyppig synlighet av Nordlandsmuseets aktiviteter. Vi har i løpet av året hatt god redaksjonell mediedekning både i aviser, radio og tv. Vi vektlegger tilstedeværelse i alle former for regionale aktivitetskalendre og oppslagstavler for å promotere aktiviteter i vår regi. Vi har også høyt aktivitetsnivå på bruk av sosiale media som Facebook, hvor vi i løpet av året fikk 4095 nye følgere. Til sammen har vi nå 10184 følgere på våre tre største facebooksider; Nordlandsmuseet, Kjerringøy handelssted og Hamsunsenteret.

Godt og vel 175 arrangementer er markedsført og gjennomført i 2015. Det er produsert ca. 60 plakater, i tillegg til en rekke trykksaker. Vi annonserer hovedsakelig i sommersesong. Annonsering foretas både digitalt og på papir. Reise guider, nasjonale og lokale aviser, ombordmagasiner på båt og fly, samt at vi deltar i regionale reiselivskampanjer.

Våre nettsider benyttes til informasjon om våre tilbud, nyhetssaker og informasjon om våre museumsanlegg, herunder åpningstider, sesong, billettpriser. På våre nettsider er det publisert 18 nyhetssaker og 113 arrangementer.

Samarbeidsprosjekter:

Nordlandsmuseet har i 2015 vært engasjert i markedsarbeid med:

- Markedsrådet Kjerringøy – sammenslutning av aktører lokalisert på Kjerringøy hvor anleggsleder har hatt en pådrivende og aktiv rolle.
- Opplevelsesnettverk Nordland – et samarbeidsnettverk med reiselivsbedrifter i Saltenområdet som har visjon om å skape opplevelser i verdensklasse. Både Hamsunsenteret og Nordlandsmuseet deltar – Hamarøy, Kjerringøy og Bodø deltar.

Årsmelding 2015

- **Cruisenettverk.** Reiselivsaktører i Salten som arbeider for å bygge opp tilbud til cruiseselskaper og Bodø som foretrukket havn for cruisebesøk.
- **Arena Innovative Opplevelser** – deltakelse i videreføringen av ARENA-prosjektet med fokus på å hente ut større effekt på vår opplevelsesproduksjon på Hamarøy, i Bodø og Kjerringøy. Markedssjef og direktør ved Hamsunsenteret har deltatt i nettverksmøter. Formelt er det Hamsunsenteret som står som medlem i InnOpp.
- **Markedsråd Sulitjelma.** Nytt samarbeid satt i drift i 2015 med formål å styrke Sulitjelma som reisemål.

Alle samarbeidsprosjekter er viktige arenaer for å styrke vår posisjon som opplevelsesprodusent og kulturformidler. Vi ser også at samarbeidsarenaer genererer besøk til våre anlegg. Spesielt gjelder dette Kjerringøy handelssted.

Nordlandsmuseet jobber langsiktig med å bygge solide attraktive kvalitetstilbud til våre besøkende. Vi opplever fortsatt en økende interesse for samarbeid med Nordlandsmuseet i ulike prosjekter, og vi er stadig mer og mer synlig i kulturbildet i Saltenregionen.

9 Forskning og kunnskapsproduksjon

Forskning og kunnskapsutvikling skal være det faglige grunnlaget for innsamling, dokumentasjon og formidling ved Nordlandsmuseet.

Universitetet i Nordland er en viktig samarbeidspartner for Nordlandsmuseet. Det er undertegnet en samarbeidsavtale i 2015, og det arbeides for å formalisere samarbeidet gjennom flere samarbeidsprosjekter.

Forskningsprosjekter

Det største forskningsprosjektet i Nordlandsmuseet er knyttet til et samarbeid med Universitetet i Nordland gjennom forskningsprogrammet *Hamsun i Nordland*. Prosjektet går over 4 år frem til midten av 2017. Stipendiat er ansatt, og Bodil Børset og Alvhild Dvergsdal har tilknytningsstillinger ved UiN. Prosjektet går frem til 2017, og har for 2015 bidratt med følgende:

Andreas Lødemel:

«Classical irony in Knut Hamsun's *Hunger* (1890) and *Growth of the Soil* (1917)». Konferanse: *Ibsen, Hamsun, Chekhov: then and now*. Mars 2015, Russian State University for the Humanities.

«'Det var nogen vildtsmak av hans ånde': Thomas Glahn og det samiske i *Pan*». *Den 6. internasjonale Hamsun-konferanse*, Tromsø sept. 2015.

«Knut Hamsun: *Growth of the Soil*». Forelesninger v. Vilnius universitet, des. 2015.

«'I ditt ansikts sved skal du ete ditt brød': Om *Markens grøde* og *Første Mosebok*». I *Hamsun, Harr og Kjerringøy: Syv foredrag fra tre ulike seminarer (2014-2015)*. Red. Nils M. Knutsen og Andreas Lødemel. Hamsun-Selskapet, 2015.

«Knut Hamsun, the Sami and the border zone». I *Philosophy in the Border Zone*. Orkana forlag. 2015.

Bodil Børset:

«Uro under overflaten. Modernisme i Knut Hamsuns *Ringen sluttet* (1936).» *Den 6. internasjonale Hamsun-konferanse*, Tromsø sept. 2015.

«From book to building: Phenomenology of the Body in Knut Hamsun's *Hunger* and Steven Holl's *Knut Hamsun Center*.» Konferanse: *Norlit, The Book to Come*. Gøteborg universitet, aug. 2015.

«Knut Hamsun og Grunnlovsjubileet». I *Hamsun, Harr og Kjerringøy: Syv foredrag fra tre ulike seminarer (2014-2015)*. Red. Nils M. Knutsen og Andreas Lødemel. Hamsun-Selskapet, 2015.

Alvhild Dvergsdal:

«Pan, Glahn og Jagtvidenskapen». *Den 6. internasjonale Hamsun-konferanse*, Tromsø sept. 2015.

«Om livet, døden, kjærligheten, Henrik Wergeland, "Til Foraaret", "Til min Gyldenlak" og "Den smukke familie"». I *Fra Wergeland til Knausgård*, Akademika, 2014. (Ikke reg. i 2014).

"Den oppbyggelige Bellman? En undersøgelse af Bellmans epistler med særlig henblik på hans evangeliedigtning." I Per Olsen m.fl. (red.): *Tøm nu dit glas, - se Døden på dig venter. Nye vinkler på Bellman*. Forlaget Spring, 2015.

I tillegg er det gjennomført følgende forskning og kunnskapsutvikling i Nordlandsmuseets andre avdelinger:

Oscar Berg har fullført avhandlingen: «Rekruttering til industristedet Glomfjord i Meløy kommune 1945 – 1960 med særlig blikk på kompetanseutfordringen». Avhandlingen ble avlagt som del av Mastergraden i historie ved Universitetet i Nordland.

I samarbeid med Universitetet i Nordland og de andre konsoliderte museene i Nordland ble det arrangert et seminar om *Nordlandshandel og jektefart* på Kjerringøy handelssted den 6. og 7. mai 2015. Seminaret hadde deltagelse fra blant annet Universitetet i Bergen og NTNU, og skal bidra til å etablere forskning knyttet til det planlagte Jektefartsmuseet.

Erika Søfting har deltatt i et forskningsprosjekt om bruk av tang og tare i dyrefor og landbruk, som en del av forskningsprosjektet AltPro i samarbeid med Nordlandsforskning og NIBIO.

Masterstudent Solveig Øvergaard Aas skriver sin masteroppgave i historie ved NTNU om Kjerringøys sentrale husfrue, Anna Elisabeth Sverdrup. Aas gjorde en del arkivstudier i sommer.

Bygningshistorisk forskning og kartlegging er utført på Kjerringøy handelssted som et delprosjekt i restaureringsarbeidet, og inkluderer blant annet gjennomgang av kilder for bygningshistorikk, praktisk workshop og fargeundersøkelser.

10 Nasjonale museumsnettverk

Nordlandsmuseet er deltakere i bergverksnettverket og litteraturnettverket og i nettverket for fiskeri – og kystkultur. Vi er også medlemmer i nettverket for museumsledere og reiselivsnettverket i regi av hovedorganisasjonen Virke.

Internasjonalisering

Nordlandsmuseet har i liten grad fulgt opp museets internasjonale ambisjoner. Vi har deltatt i et par søknader i forbindelse med EØS-midler (Litauen og Polen), men ingen av disse har ført til etablert samarbeid.

11 Fornyning

Det er arbeidet med fornying i alle ledd av Nordlandsmuseets organisasjon.

Museet skal arbeide planmessig med faglig fornying, videreutvikling og profesjonalisering slik at vi er oppdaterte og aktuelle i alle deler av virksomheten. I 2015 er det lagt vekt på å utvikle en søknad om og etablering av ANNA KAROLINE Norsk jektefartsmuseum. Samarbeidet med bedriftsnettverk, destinasjonsselskaper og andre aktører fra reiselivssektoren i regionen er videreført og forsterket.

Det er arbeidet videre med nye teknologiske løsninger, blant annet videreføring av økonomi- og regnskapssystemer, personaladministrasjon og nye kommunikasjonsløsninger. Arbeidet blir videreført i 2016.

12 Årsregnskap 2015

Årsregnskapet for Stiftelsen Nordlandsmuseet viser et overskudd på kr. 3 485 229. Regnskapet er ført i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Regnskapet er revidert.

Styret bekrefter med dette at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at driften ikke forurensrer det ytre miljø.

Bodø,

Geir-Ketil Hansen
styreleder

Liv Krane
nestleder

Odd Emil Ingebrigtsen
medlem

Kjersti Bye Pedersen
medlem

Jan-Folke Sandnes
medlem

Karina Krogh
medlem

Morten Steffensen
direktør